

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Чень Мінлея «Формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів», подану для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Актуальність теми дисертації

Формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів є надзвичайно актуальним і важливим завданням для сучасних компаній, що прагнуть забезпечити свою конкурентоспроможність і стійкість в умовах глобалізації та швидких ринкових змін. Цей процес дозволяє компаніям досягти економії на масштабах, покращити фінансову стійкість, сприяти інноваційному розвитку та ефективно використовувати ресурси.

На забезпечення перспектив розвитку та стійкості компаній в умовах динамічних змін глобального ринку діє низка важливих факторів, які впливають на сучасне економічне та бізнесове середовище, зокрема: глобалізація економіки, економія на масштабах, конкурентні переваги, інновації та технологічний розвиток, фінансова стійкість, регулювання та правові аспекти, ефективне управління ресурсами, постійні зміни в ринковому середовищі.

З огляду на важливість і складність теоретичного та практичного вирішення проблеми формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, тема дисертації Чень Мінлея є актуальною та має практичну спрямованість.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана згідно з планами наукових досліджень ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова». Основу дисертації становлять теоретично-методичні і практичні розробки, що є частиною науково-дослідних робіт: «Моделювання ефективності фінансово-економічної діяльності виробничих підприємств в умовах цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0123U102552), в межах якої автором виконано підрозділи «Оцінка діяльності та показників функціонування корпоративних підприємств в Україні», «Аналіз динаміки корпоративних інтеграційних процесів в Україні», «Бар'єри та драйвери формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» та представлено

найефективніші методи впливу для досягнення успіху на ринку злиттів і поглинань; «Економічна ризикологія, моделювання оцінювання систем корпоративної інтеграції та фінансового контролінгу» (номер державної реєстрації 0123U103855), в рамках якої розроблено методичний підхід до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів; «Технології управління корпоративними інтеграційними процесами в умовах інтелектуалізації економічного стратегування та інноваційного розвитку» (номер державної реєстрації 0124U002684), за результатами якої представлений комплексний набір стратегій підприємства та складові стратегії позиціонування підприємства як глобального лідера або виробника найкращих продуктів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертаційна робота Чень Мінлея містить сукупність теоретико-методичних положень, висновків і рекомендацій, які становлять наукову новизну і засвідчують особистий внесок автора у формуванні економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів.

Наукові результати, висновки та рекомендації викладені в дисертації, характеризуються високим рівнем обґрунтованості, є достатньо аргументованими, про що свідчить структурно побудована робота та її зміст, перелік використаних літературних джерел, обсяг проаналізованого фактичного матеріалу, статистичної інформації.

Для досягнення мети й розв'язання визначених завдань у роботі автором було використано систему загальнонаукових і спеціальних методів та способів, а саме: теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, індукції та дедукції – для уточнення сутності та узагальнення видів економічних стратегій і сценаріїв реалізації корпоративних інтеграційних процесів; логіко-структурного аналізу та формалізації – для визначення передумов і факторів впливу на формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів та формування послідовності етапів реалізації корпоративних інтеграційних процесів; статистичного аналізу – для надання оцінки діяльності та показників функціонування корпоративних підприємств в Україні, аналізу динаміку корпоративних інтеграційних процесів в Україні; кваліметричного – для формування методичного забезпечення економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів; матричного – для визначення стратегічної інтеграційної позиції підприємства; графічного – для візуального подання окремих наукових результатів.

У процесі дослідження автор використовував велику дослідницьку інформаційну базу, що включає наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних учених у галузі економіки, менеджменту та стратегічного менеджменту, дані фінансової та статистичної звітності корпоративних підприємств, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні та розробці теоретичних положень і методичного забезпечення формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, а саме:

удосконалено:

економічну стратегію реалізації корпоративних інтеграційних процесів, як базовий елемент процесу корпоративної інтеграції підприємств, що базується на таких факторах як: стратегічна зона господарювання (СЗГ), стратегічний господарський центр (СГЦ), стратегічний потенціал підприємства (СПП), методи концентрації та інтеграції конкурентних ресурсів;

методичний підхід до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, який представлений у роботі з позицій: зростання глобалізації, швидких змін в технологіях й на ринках, пошуку оптимальних стратегій, потребі в ефективному управлінні ризиками;

методи формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, до яких, на відміну від існуючих, віднесено комплексне поєднання: SWOT-аналізу, аналізу ринкової структури, економічного моделювання, оцінки фінансової стійкості, оцінки вартості бізнесу, бенчмаркінгу, проєктного менеджменту, стратегічного планування, культурного аналізу;

здобули подальший розвиток:

ідентифікація основних перешкод – бар'єрів (культурні відмінності, правові обмеження, фінансові та технологічні виклики, соціальні опозиції) та пріоритезація стратегічних драйверів (стратегічні цілі, економічні вигоди, технологічні можливості, ринкова позиція, ефективне управління ризиками, управління змінами, підтримка ключових стейкхолдерів, розвиток людського капіталу) формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів;

складові елементи методичних рекомендацій щодо формування економічної стратегії для реалізації корпоративних інтеграційних процесів, серед яких: аналіз потреб та цілей, оцінка ринкового середовища, аналіз фінансового стану, визначення стратегії інтеграції, управління трансформаціями і змінами, легалізація та регуляторні питання, моніторинг та оцінка;

критерії, які рекомендовано враховувати при виборі оптимальної економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів та які визначають основні відмінності між корпоративною, бізнесовою та функціональною стратегіями;

науковий підхід, який інтегрує економічні, соціальні та екологічні аспекти у діяльність корпоративних підприємств – стратегію корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та стійкого розвитку з наведенням її переваг.

Теоретичні положення та відповідні наукові результати, представлені в роботі, сприяють багатьом цікавим пропозиціям та мають вагомий теоретичний дослідження, забезпечують вдосконалення методологічних підходів для подальшого вдосконалення процесів корпоративної інтеграції.

Загальна оцінка змісту дисертаційної роботи

Аналіз змісту поданої роботи демонструє логічну послідовність викладення досліджуваного матеріалу та структуру роботи, яка містить достатню кількість графічних даних, таблиць та малюнків. Висновки підтверджуються інформаційною бібліотекою, яка включає в себе широкий спектр авторитетних наукових праць, статистики та інших джерел. Автор досягнув мети дослідження та розв'язав усі поставлені завдання. Основний зміст і висновки статті підтверджені з науково-теоретичної позиції. Рекомендації автора мають прикладне значення для здійснення діяльності з корпоративного структурування в Україні.

У першому розділі «Теоретичні засади формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» розглянуто економічну стратегію реалізації корпоративних інтеграційних процесів обрано, як базовий елемент процесу корпоративної інтеграції підприємств, що базується на: стратегічній зоні господарювання (СЗГ), стратегічному господарському центрі (СГЦ), стратегічному потенціалі підприємства (СПП), методах концентрації та інтеграції конкурентних ресурсів. Визначено передумови та фактори впливу на формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, що дало змогу охарактеризувати особливості цього процесу, виявити чинники, які сприяють або заважають успішній реалізації таких об'єднань, а також на їх основі розробити ефективні стратегії для досягнення поставлених цілей корпорацій при здійсненні корпоративних інтеграційних процесів, і допомогти організаціям уникнути проблем, забезпечивши успішність проходження інтеграцій, що в результаті призведе до досягнення спільних цілей та створення конкурентних переваг.

У другому розділі «Аналіз діяльності корпоративних підприємств України та дослідження динаміки їх корпоративних інтеграційних процесів» проаналізовано фінансово-економічний стан підприємств, проведено індивідуальний та порівняльний аналіз діяльності досліджуваних корпоративних підприємств з графічною інтерпретацією результатів. Проаналізовано динаміку корпоративних інтеграційних процесів в Україні, тенденції на ринку М&А. Визначено, що ключовими елементами, за допомогою яких підвищується конкурентоспроможність та швидка адаптація до сучасних умов, виступають саме угоди М&А, тобто злиття або поглинання. Окреслено бар'єри та драйвери формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів на які здійснюють вплив: реіндустріалізація, трансформації промислової політики, об'єктивні ресурсні та інституційні обмеження, державна підтримка, комплексу взаємопов'язаних заходів науково-технічного, організаційно-правового, фінансово-економічного, інформаційного, екологічного та іншого характеру, умови розвитку, модернізації обладнання і технологій, світова економіка, міжнародний досвід і співробітництво, геополітична ситуація тощо.

У третьому розділі «Методичне забезпечення процесу формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» розроблено та аргументовано методи формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, до яких віднесено: SWOT-аналіз, аналіз ринкової структури, економічне моделювання, оцінку фінансової стійкості, оцінка вартості бізнесу, бенчмаркінг, проєктний менеджмент, стратегічне планування, культурний аналіз. Детально представлені аналіз ринкової структури та основні кроки для ефективного використання бенчмаркінгу при формуванні економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів. Запропоновано та проаналізовано підходи до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів: інструментальний, адаптивний, процесний, розглянуто їх основні напрями, етапи та надано характеристики. Розроблений комплексний набір стратегій підприємства та складові стратегії позиціонування підприємства як глобального лідера або виробника найкращих продуктів. Охарактеризовано класичні види стратегій інтеграційного розвитку.

Повнота опублікування наукових положень дисертації

Основні результати дисертаційної роботи опубліковані в 7 наукових працях (3 статті у наукових фахових виданнях України; 1 стаття у науковому іноземному виданні; 3 тез доповідей за матеріалами наукових конференцій).

Загальний обсяг публікацій становить 3,13 д.а. (всі публікації здобувача є одноосібними).

Обсяг і науковий рівень опублікованих праць Чень Мінлея відповідають вимогам, що містяться в «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої заради закладу вищого освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44, що надає автору право публічного захисту дисертації.

Практичне значення отриманих результатів

Наукові результати дисертаційної роботи знайшли практичне застосування у державних установах, на підприємствах, в організаціях і громадських об'єднаннях.

Основні результати дослідження, що мають прикладний характер, впроваджені: Черкаською торгово-промисловою палатою (довідка № 139 від 12.03.2024 р.) – при розробці проєктів регіонального розвитку використано пропозиції щодо застосування комплексного набору стратегій підприємства та складових стратегії позиціонування підприємства як глобального лідера або виробника найкращих продуктів; ТОВ «Азов Бізнес Консалтинг» (довідка № 25-6/104 від 05.04.2024 р.) впроваджено методи оцінки сильних і слабких сторін, можливостей та загроз, пов'язаних з формуванням економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів; Громадською організацією «Академія економічних наук України» (довідка № 08 від 22.04.2024 р.) використано механізми щодо створення системного підходу до управління корпоративними інтеграціями, який має на меті допомагати підприємствам ефективно впроваджувати стратегічні зміни й досягати успіху в глобальному бізнес-середовищі.

Матеріали проведених наукових досліджень використовуються в навчальному процесі при оновленні курсів лекцій та практичних занять у ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова» при викладанні дисциплін: «Економіка підприємства» та «Системи прийняття рішень» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), «Економічне обґрунтування проєктних рішень» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти) (довідка № 74/1 від 10.04.2024 р.).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Наукове дослідження виконане згідно з вимогами нормативно-правових документів України з питань академічної доброчесності та авторського права.

Дисертація містить належним чином оформлені посилання на згадані у тексті роботи джерела. Автором надано повну та достовірну інформацію про результати наукової діяльності, а також використані методи дослідження.

Дисертація відповідає вимогам МОН України, що пред'являються до результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи наукову новизну та практичне значення основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Чень Мінлея, необхідно вказати на окремі дискусійні положення в роботі, а саме:

1. При формулюванні підходів до класифікації корпоративних інтегрованих структур (с. 30) автор виділяє ознаки класифікації та типи інтеграції. Доцільно було б більш ширше розглянути представлені ознаки в даній класифікації, доповнивши їх цифровою трансформацією та технологічними інноваціями, а також проаналізувати їх взаємодію.

2. У другому розділі дисертантом проаналізовано динаміку корпоративних інтеграційних процесів в Україні, тенденції на ринку M&A. Визначено, що ключовими елементами, за допомогою яких підвищується конкурентоспроможність і швидка адаптація до сучасних умов, виступають саме угоди злиття або поглинання. Проте поза увагою залишились саме ті підприємства, які знаходяться на етапі поглинання.

3. У п. 3.2 здобувачем оцінено значимість інтеграційної стратегії для діяльності підприємств (с. 212-213), яка сприяє підвищенню ефективності, поліпшенню якості продукції та послуг, збільшенню конкурентних переваг, стійкості бізнесу, покращенню взаємодії з клієнтами та партнерами, а також підтримці цифрової трансформації. Бажано було б відобразити дані аспекти за допомогою графічної інтерпретації для наочної візуалізації.

4. У п. 3.3 автором охарактеризовано декілька основних науково-практичних проблем, що виникають в процесах стратегічного управління корпоративної інтеграції. Заслуговує на увагу табл. 3.8 (с. 221), але крім характеристики означених проблемних питань рекомендовано додати більше самих пропозицій щодо вирішення даних науково-практичних проблем.

В цілому, вказані зауваження не знижують високий рівень дослідження та не суттєво впливають на позитивне сприйняття роботи.

Загальний висновок

Дисертація Чень Мінлея «Формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» виконана на актуальну тему. За своїм змістом дисертація є завершеною самостійно виконаною науковою працею, присвячена обґрунтуванню та розвитку теоретичних положень, розробленню методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів на засадах стратегічного управління.

Дисертація виконана на належному науково-методичному рівні, її зміст відповідає темі дослідження та профілю спеціальності 051 Економіка. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у роботі, є достовірними та обґрунтованими. Опубліковані наукові праці повною мірою відображають зміст дисертації, основні результати дослідження, його наукову новизну, практичну значущість і особистий внесок здобувача.

Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, а її автор Чень Мінлей заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу, фінансів,
банківської справи та страхування
приватного закладу вищої освіти
«Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова»

Олена БОЙКО

Підпис Бойко О.В. ЗАСВІДЧУЮ:

начальник відділу кадрів
приватного закладу вищої освіти
«Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова»

Катерина ЦУР